TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. balandžio 26 d.*

„Direktyva 2006/126/EB — Vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimas — Valstybės narės atsisakymas pripažinti asmeniui, iš kurio jos teritorijoje buvo atimtas vairuotojo pažymėjimas, kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą galiojančiu“

Byloje C-419/10

dėl *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Vokietija) 2010 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2010 m. rugpjūčio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Wolfgang Hofmann

prieš

Freistaat Bayern

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai U. Lõhmus, A. Rosas (pranešėjas), A. Ó Caoimh ir A. Arabadjiev,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. rugsėjo 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— W. Hofmann, atstovaujamo *Rechtsanwalt* W. Säftel,

— *Freistaat Bayern*, atstovaujamos *Oberlandesanwalt* M. Niese,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir N. Graf Vitzthum,

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir N. Yerrell,

susipažinęs su 2011 m. lapkričio 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (nauja redakcija) (OL L 403, p. 18) 2 straipsnio 1 dalies ir 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Vokietijos piliečio W. Hofmann, turinčio Čekijos Respublikoje išduotą vairuotojo pažymėjimą, ir *Freistaat Bayern* dėl sprendimo atsisakyti pripažinti jo teisę naudotis savo vairuotojo pažymėjimu Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijoje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

3 Pagal Direktyvos 2006/126 2 konstatuojamąją dalį:

„Vairuotojo pažymėjimų taisyklės – pagrindinis bendros transporto politikos elementas siekiant pagerinti kelių eismo saugumą, taip pat palengvinant laisvą asmenų, apsigyvenančių kitoje valstybėje narėje nei pažymėjimą išdavusioji, judėjimą. Atsižvelgiant į individualių transporto priemonių svarbą priimančioje valstybėje narėje tinkamai pripažįstamas turimas vairuotojo pažymėjimas užtikrina laisvą asmenų judėjimą ir jų įsisteigimo laisvę <...>“

4 Remiantis šios direktyvos 8 konstatuojamąja dalimi, dėl kelių eismo saugumo turėtų būti nustatyti minimalūs vairuotojo pažymėjimo išdavimo reikalavimai.

5 Minėtos direktyvos 15 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Dėl priežasčių, susijusių su kelių eismo saugumu, valstybės narės visiems vairuotojo pažymėjimų savininkams, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje, turėtų galėti taikyti savo nacionalines vairuotojo pažymėjimų atėmimo, sustabdymo, atnaujinimo ir panaikinimo nuostatas.“

6 Remiantis Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalimi, „valstybių narių išduodami vairuotojo pažymėjimai yra tarpusavyje pripažįstami“.

7 Šios direktyvos 7 straipsnio 1 ir 5 dalyse numatyta:

„1. Vairuotojo pažymėjimai yra išduodami tik tiems kandidatams į vairuotojus, kurie:

a) išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo bei teorijos egzaminus ir atitinka medicininius reikalavimus pagal II ir III priedų nuostatas;

<...>

e) turi įprastinę gyvenamąją vietą pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba gali pateikti įrodymų, kad jie ten studijuoja bent šešis mėnesius.

<...>

5.

a) Nė vienas asmuo negali turėti daugiau kaip vieno vairuotojo pažymėjimo;

b) Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą, kai ji nustato, kad pareiškėjas jau turi vairuotojo pažymėjimą;

c) Valstybės narės imasi reikalingų priemonių pagal b punktą. Reikalingos priemonės, susijusios su vairuotojo pažymėjimo išdavimu, nauju išdavimu, atnaujinimu ar pakeitimu, yra patikrinimas kitoje valstybėje narėje, ar yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad pareiškėjas jau yra kito vairuotojo pažymėjimo savininkas;

d) Siekiant sudaryti sąlygas tikrinimams pagal b punktą, valstybės narės naudojasi ES vairuotojo pažymėjimų tinklu, jam pradėjus veikti.

Nepažeisdamos 2 straipsnio, vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės išsamiai tikrina, siekdamos užtikrinti, kad asmuo atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus bei nacionalines nuostatas dėl teisės vairuoti panaikinimo arba atėmimo, jeigu nustatoma, kad vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas nesilaikant reikalavimų.“

8 Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalis suformuluota taip:

„Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą pareiškėjui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas arba atimtas kitoje valstybėje narėje.

Valstybė narė atsisako pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas ar atimtas ankstesnės valstybės teritorijoje.

Valstybė narė taip pat gali atsisakyti išduoti vairuotojo pažymėjimą pareiškėjui, kurio vairuotojo pažymėjimas yra panaikintas kitoje valstybėje narėje.“

9 Šios direktyvos 13 straipsnyje numatyta:

„1. Pritarus Komisijai valstybės narės nustato prieš šios direktyvos įgyvendinimą įgytų teisių ir 4 straipsnyje apibrėžtų kategorijų atitikmenis.

Pasikonsultavusios su Komisija valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose gali daryti pakeitimus, reikalingus 11 straipsnio 4, 5 ir 6 dalių nuostatoms įgyvendinti.

2. Bet kuri iki 2013 m. sausio 19 d. suteikta teisė vairuoti negali būti atimta arba kitaip apribota pagal šios direktyvos nuostatas.“

10 Minėtos direktyvos 15 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės padeda viena kitai įgyvendinti šią direktyvą ir keičiasi informacija apie jų išduotus, pakeistus, naujai išduotus, atnaujintus arba atšauktus pažymėjimus. Jos naudojasi tam tikslui įkurtu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu, jam pradėjus veikti.“

11 Tos pačios direktyvos 16 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Ne vėliau kaip iki 2011 m. sausio 19 d. valstybės narės priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie įgyvendina 1 straipsnio 1 dalį, 3 straipsnį, 4 straipsnio 1, 2, 3 dalis ir 4 dalies b–k punktus, 6 straipsnio 1 dalį, 2 dalies a, c, d ir e punktus, 7 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktus ir 2, 3 bei 5 dalis, 8 straipsnį, 10 straipsnį, 13 straipsnį, 14 straipsnį, 15 straipsnį bei I priedo 2 punktą, II priedo 5.2 punktą dėl A1, A2 ir A kategorijų, IV, V bei VI priedus. Jos nedelsdamos praneša Komisijai tų nuostatų tekstus.

2. Tas nuostatas jos taiko nuo 2013 m. sausio 19 d.“

12 Direktyvos 2006/126 17 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„[1991 m. liepos 29 d. Tarybos] direktyva 91/439/EEB [dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L 237, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 317)] panaikinama nuo 2013 m. sausio 19 d. nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų dėl VII priedo B dalyje nurodytų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminų.“

13 Direktyvos 2006/126 18 straipsnis suformuluotas taip:

„Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2 straipsnio 1 dalis, 5 straipsnis, 6 straipsnio 2 dalies b punktas, 7 straipsnio 1 dalies a punktas, 9 straipsnis, 11 straipsnio 1, 3, 4, 5 ir 6 dalys, 12 straipsnis bei I, II ir III priedai taikomi nuo 2009 m. sausio 19 d.“

14 Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „valstybių narių išduoti vairuotojo pažymėjimai yra abipusiai pripažįstami“.

15 Šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Vairuotojo pažymėjimai, be to, yra išduodami tik kandidatams į vairuotojams:

a) kurie yra išlaikę įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą bei teorinį egzaminą ir atitinka medicininius reikalavimus pagal antrojo ir trečiojo priedų nuostatas;

b) kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba kurie gali pateikti įrodymų, kad jie yra ten studijavę bent šešis mėnesius.“

16 Minėtos direktyvos 8 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatyta:

„2. Laikydamasi baudžiamųjų ir policijos įstatymų teritoriškumo principo, valstybė narė, kurioje yra nuolatinė gyvenamoji vieta, gali taikyti nacionalines teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo nuostatas kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkui ir, jeigu reikia, pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

<...>

4. Valstybė narė gali atsisakyti pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kuriam ankstesnės valstybės teritorijoje taikoma viena iš 2 dalyje nurodytų priemonių.

Valstybė narė taip pat gali atsisakyti išduoti vairuotojo pažymėjimą kandidatui į vairuotojus, kuriam tokia priemonė taikoma kitoje valstybėje narėje.“

Nacionalinės teisės aktai

17 1998 m. rugpjūčio 18 d. Nutarimo dėl leidimo asmenims dalyvauti kelių eisme (*Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)* (*BGBl.* 1998 I, p. 2214) redakcijos, priimtos 2009 m. sausio 7 d. nutarimu (*BGBl.* 2009 I, p. 29), 28 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys suformuluotas taip:

„Galiojančio [Europos Sąjungos] ar [Europos ekonominės erdvės (EEE)] vairuotojo pažymėjimo savininkas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip tai suprantama pagal 7 straipsnio 1 ar 2 dalis, yra Vokietijos Federacinėje Respublikoje, atsižvelgiant į 2–4 dalyse nustatytus apribojimus, gali vairuoti motorines transporto priemones Vokietijoje, atsižvelgiant į jam suteiktą teisę. <...>“

18 Minėto nutarimo 28 straipsnio 4 dalyje numatyta:

„1 dalyje numatyta teisė netaikoma [Sąjungos] ar EEE vairuotojo pažymėjimo savininkui,

<...>

3) kurio vairuotojo pažymėjimas Vokietijoje buvo laikinai ar visam laikui atimtas teismo sprendimu arba administracinės institucijos nedelsiant vykdytinu ar galutiniu sprendimu, arba kuriam buvo galutinai atsisakyta išduoti vairuotojo pažymėjimą ar kurio vairuotojo pažymėjimas nebuvo atimtas tik dėl to, kad jis pats jo atsisakė,

<...>

Pirmo sakinio 2 ir 3 punktuose numatytais atvejais kompetentinga valdžios institucija gali priimti administracinį aktą, konstatuojantį draudimą vairuoti. Pirmo sakinio 3 ir 4 punktai taikomi tik tuo atveju, kai joje numatytos priemonės yra įrašytos į centrinį eismo registrą ir kai jos nebuvo išbrauktos pagal Kelių eismo įstatymo (*Straßenverkehrsgesetz*) 29 straipsnį."

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

19 Įsiteisėjusiu 2007 m. gegužės 8 d. baudžiamuoju įsakymu *Amtsgericht Memmingen* (Memingeno apylinkės teismas) skyrė W. Hofmann baudą už vairavimą esant neblaiviam. Be to, iš jo buvo atimtas vairuotojo pažymėjimas ir jam buvo uždrausta 15 mėnesių, t. y. iki 2008 m. rugpjūčio 7 d., išduoti naują pažymėjimą. Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, jog pasibaigus draudimo laikotarpiui norėdamas susigrąžinti vairuotojo pažymėjimą W. Hofmann turėjo kreiptis dėl naujo pažymėjimo išdavimo į kompetentingą Vokietijos instituciją, kuri turėjo nuspręsti, ar prieš sugrąžinant pažymėjimą reikia iš naujo išlaikyti vairavimo egzaminą tam, kad būtų patvirtintas suinteresuotojo asmens gebėjimas vairuoti arba atlikti privalomą medicininį-psichologinį testą tam, kad būtų patikrintas jo tinkamumas vairuoti motorines transporto priemones.

20 Per 2009 m. kovo 17 d. kelių eismo patikrinimą Vokietijos institucijos nustatė, kad W. Hofmann turi 2009 m. sausio 19 d. Čekijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą, kuriame nurodyta, jog jo savininkas gyvena Lazany (Čekijos Respublika). Per 2009 m. kovo 25 d. atliktą kitą kelių eismo patikrinimą Vokietijos policija šį vairuotojo pažymėjimą atėmė. Jis buvo nusiųstas Vokietijos institucijai, turinčiai kompetenciją išduoti vairuotojo pažymėjimus.

21 2009 m. balandžio 20 d. rašte ši institucija W. Hofmann nurodė, kad jo turimas Čekijoje išduotas vairuotojo pažymėjimas nesuteikia teisės vairuoti motorinių transporto priemonių Vokietijoje. Jeigu jis nesutiktų su tuo, kad būtų įrašyta atitinkama pastaba apie draudimą, bus priimtas deklaratyvus sprendimas.

22 Kadangi W. Hofmann nesutiko su tokios pastabos įrašymu, 2009 m. liepos 15 d. sprendimu ši institucija konstatavo, kad Čekijoje išduotas suinteresuotojo asmens vairuotojo pažymėjimas nesuteikia teisės vairuoti motorinių transporto priemonių Vokietijos teritorijoje ir nurodė įrašyti šiame dokumente pastabą, jog jis negalioja šioje teritorijoje.

23 2009 m. rugpjūčio 13 d. W. Hofmann *Verwaltungsgericht Augsburg* (Augsburgo administracinis teismas) pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo.

24 2009 m. gruodžio 11 d. sprendimu šis teismas ieškinį atmetė. Jis nurodė, jog vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principas nekliudo konstatuoti, kad W. Hofmann neturi teisės Vokietijoje naudotis Čekijoje išduotu vairuotojo pažymėjimu, nes Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa nukrypstama nuo tos direktyvos 2 straipsnio 1 dalies. Šio 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa,

remiantis Teisingumo Teismo praktika, susijusia su Direktyvos 91/439 8 straipsnio 2 ir 4 dalimis, kuri nustatyta 2008 m. birželio 26 d. sprendimuose *Wiedemann ir Funk* (C-329/06 ir C-343/06, Rink. p. I-4635) bei *Zerche ir kt.* (C-334/06-C-336/06, Rink. p. I-4691), neturi būti aiškinama siaurai. Teismo praktikoje nustatytų išimčių pripažinimas yra nesuderinamas su Direktyvos 2006/126/EB 11 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje įtvirtintu aiškiu atsisakymu pripažinti vairuotojo pažymėjimą galiojančiu pagal tame straipsnyje nurodytas sąlygas. Siekiant, kad kova su „vairuotojo pažymėjimų turizmu“ būtų veiksminga, o tai yra vienas iš minėtos direktyvos tikslų, būtina sudaryti kliūtis apeiti palyginti griežtas nuostatas dėl tinkamumo, kurios Vokietijoje taikomos atėmus Vokietijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą.

25 Apeliaciniu skundu, kurį leido pateikti *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos aukštesnysis administracinis teismas), W. Hofmann iš esmės prašė panaikinti *Verwaltungsgericht Augsburg* sprendimą bei 2009 m. liepos 15 d. valdžios institucijos, turinčios kompetenciją išduoti vairuotojo pažymėjimus, sprendimą ir nurodė, kad visų pirma reikia atsakyti į klausimą, ar Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalis taikoma vairuotojo pažymėjimams, kurie išduoti užsienyje, kaip buvo šiuo atveju, 2009 m. sausio 19 d. arba vėliau. Tik tada reikės atsakyti į klausimą, ar ankstesniame šio sprendimo punkte minėta Teisingumo Teismo praktika taikoma šios direktyvos nuostatoms, įsigaliojusioms 2009 m. sausio 19 d.

26 Turėdamas abejonių dėl to, ar Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 daliai taikytina Teisingumo Teismo praktika, susijusi su Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalimi bei 8 straipsnio 2 ir 4 dalimis, *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 2006/126 <...> 2 straipsnio 1 dalį ir 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą reikia aiškinti taip, kad valstybė narė privalo atsisakyti savo teritorijoje pripažinti galiojančiu vairuotojo pažymėjimą, kurį kita valstybė narė išdavė atitinkamam asmeniui pasibaigus jam taikomo draudimo išduoti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpiui, kai pirmosios valstybės narės teritorijoje iš jo buvo atimtas vairuotojo pažymėjimas ir jo išdavimo momentu šis asmuo turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą pažymėjimą išdavusios valstybės narės teritorijoje?“

Procesas Teisingumo Teisme

27 Raštu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2001 m. rugsėjo 13 d., prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismui pranešė, kad įsiteisėjusiu 2011 m. balandžio 5 d. *Amtsgericht Memmingen* sprendimu iš W. Hofmann buvo atimtas vairuotojo pažymėjimas ir kad šio pažymėjimo negalima susigrąžinti metus ir šešis mėnesius. Nacionalinio teismo teigimu, nors dėl šios priežasties nebereikia nuspręsti dėl 2009 m. liepos 15 d. valdžios institucijos, turinčios kompetenciją išduoti vairuotojo pažymėjimus, sprendime esančio konstatavimo, kad W. Hofmann Čekijoje išduotas vairuotojo pažymėjimas nesuteikia teisės vairuoti motorinių transporto priemonių Vokietijos teritorijoje, vis dėlto reikia, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimą dėl prejudicinio klausimo.

28 Pirma, reaguodamas į savo kliento atžvilgiu priimtą baudžiamąjį įsakymą W. Hofmann atstovas nuo šiol prašo pakeisti *Verwaltungsgericht Augsburg* sprendimą ir pripažinti, kad šis 2009 m. liepos 15 d. sprendimas yra neteisėtas. Tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų nuspręsti, ar minėtas sprendimas yra neteisėtas, reikia, jog Teisingumo Teismas atsakytų į prejudicinį klausimą. Antra, W. Hofmann pradėtas procesas yra tik vienas iš daugelio procesų, kurių baigtis priklauso nuo Teisingumo Teismo atsakymo į šį klausimą.

Dėl prejudicinio klausimo

29 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinamos taip, kad valstybė narė, pasibaigus draudimo prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpiui,

kuris taikomas kitoje valstybėje narėje išduoto pažymėjimo savininkui, net jeigu buvo įvykdyta nuolatinės gyvenamosios vietos pastarosios valstybės teritorijoje sąlyga, turi atsisakyti pripažinti šį vairuotojo pažymėjimą galiojančiu, kai pirmosios valstybės teritorijoje šiam pažymėjimo savininkui buvo pritaikyta ankstesnio vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė.

Pirminės pastabos

30 Iš pradžių reikia nustatyti, ar Direktyvos 2006/129 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa yra taikomos pagrindinės bylos aplinkybėms.

31 W. Hofmann mano, kad iš Direktyvos 2006/129 16 straipsnio 2 dalies ir 13 straipsnio 2 dalies, pagal kurią bet kuri iki 2013 m. sausio 19 d. suteikta teisė vairuoti negali būti atimta arba kitaip apribota pagal šios direktyvos nuostatas, matyti, kad šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa įsigalioja 2013 m. sausio 19 d.

32 Tačiau Europos Komisija ir Vokietijos vyriausybė laikosi nuomonės, kad Direktyvos 2006/129 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa yra taikomos pagrindinės bylos aplinkybėms. Komisija, be kita ko, pabrėžia, kad ši direktyva įsigaliojo 2007 m. sausio 19 d. ir lemiamą reikšmę šioje byloje turi tai, jog vairuotojo pažymėjimas Čekijoje buvo išduotas 2009 m. sausio 19 d. Savo ruožtu Vokietijos vyriausybė teigia, kad pagal minėtos direktyvos 13 straipsnio 2 dalį nedraudžiama šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos taikyti iki 2013 m. sausio 19 d. išduotiems vairuotojo pažymėjimams. Tai matyti visų pirma iš to, kad, remiantis Direktyvos 2006/126 18 straipsnio antra pastraipa, šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa taikoma nuo 2009 m. sausio 19 d. Tačiau šios direktyvos 13 straipsnis, remiantis jos 16 straipsnio 1 ir 2 dalimis, taikomas tik nuo 2013 m. sausio 19 d. Be to, Vokietijos Federacinė Respublika minėtos direktyvos 13 straipsnio 2 dalies nėra perkėlusi į nacionalinę teisę iki nustatyto termino.

33 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad nors Direktyva 91/439 panaikinama tik nuo 2013 m. sausio 19 d., Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalis, remiantis šios direktyvos 18 straipsnio antra pastraipa, taikomos nuo 2009 m. sausio 19 d. (žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *Akyüz*, C-467/10, 31 punktą).

34 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2009 m. kovo 25 d. Vokietijos policija atėmė 2009 m. sausio 19 d. W. Hofmann Čekijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą ir kad Vokietijos institucija, turinti kompetenciją išduoti vairuotojo pažymėjimus, 2009 m. balandžio 20 d. raštu suinteresuotajam asmeniui pranešė, jog šis pažymėjimas nesuteikia teisės vairuoti motorinių transporto priemonių Vokietijoje. Vėliau 2009 m. liepos 15 d. sprendimu ši institucija nurodė šiame dokumente įrašyti pastabą, kad jis negalioja Vokietijos teritorijoje.

35 Tai reiškia, kad Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalis *ratione temporis* taikomos pagrindinės bylos aplinkybėms.

36 W. Hofmann argumentas, kad pagal Direktyvos 2006/126 13 straipsnio 2 dalį iš esmės draudžiama taikyti šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą, negali paneigti šios išvados.

37 Be nuostatų, numatytų Direktyvos 2006/126 18 straipsnio antroje pastraipoje, tarp kurių yra jos 11 straipsnio 4 dalis, kitos šios direktyvos nuostatos ir visų pirma jos 13 straipsnis, remiantis tos pačios direktyvos 17 straipsnio pirma pastraipa, taikomos tik nuo 2013 m. sausio 19 d.

38 Be to, kaip teigia Vokietijos vyriausybė, jei Direktyvos 2006/126 13 straipsnio 2 dalį reikėtų aiškinti taip, kad iki 2013 m. sausio 19 d. išduoto vairuotojo pažymėjimo apskritai negalima nei atimti, nei jam taikyti apribojimų, nebebūtų galima taikyti šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies, kuri, kaip aiškiai numatyta jos 18 straipsnio antroje pastraipoje, vis dėlto taikoma nuo 2009 m. sausio 19 d.

39 Bet kuriuo atveju, kaip vėlgi pastebi Vokietijos vyriausybė, 13 straipsnio vieta Direktyvos 2006/126 tekste parodo, kad 13 straipsnio 2 dalyje daroma nuoroda ne į vairuotojo pažymėjimo galiojimo apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemones, o tik į įgytą teisę vairuoti tam tikrų kategorijų transporto priemones.

40 Kaip savo išvados 35 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Direktyva 2006/126 sukuriamas bendras Bendrijos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimas, kuriuo siekiama pakeisti skirtingus valstybėse narėse galiojančius vairuotojo pažymėjimus. Šios direktyvos 4 straipsnyje nustatomos ir apibrėžiamos skirtingos vairuotojo pažymėjimų kategorijos, kurioms valstybės narės, kurių kiekviena yra apibrėžusi savo vairuotojo pažymėjimų kategorijas, turi nustatyti atitikmenis.

41 Taigi Direktyvos 2006/126 13 straipsniu „Ne Bendrijos pavyzdžio pažymėjimų atitikmenys“ siekiama tik išspręsti teisių, įgytų prieš įgyvendinant šią direktyvą, ir joje apibrėžtų skirtingų vairuotojo pažymėjimų kategorijų tarpusavio atitikmenų klausimą.

42 Tai patvirtina Direktyvos 2006/126 parengiamieji dokumentai, iš kurių matyti, kad, kaip savo išvados 37 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šios direktyvos 13 straipsnio 2 dalis buvo įtraukta Europos Parlamento iniciatyva, kuris pateisino šį įtraukimą patikslinęs, kad ankstesnių vairuotojo pažymėjimų pakeitimas jokiu būdu neturėtų kelti pavojaus netekti ar apriboti įgytas teises, susijusias su leidimu vairuoti skirtingų kategorijų transporto priemones.

Teisingumo Teismo atsakymas

43 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalyje yra numatytas valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimas netaikant jokių formalumų. Šioje nuostatoje valstybėms narėms nustatoma aiški ir konkreti pareiga, nepaliekanti jokios diskrecijos dėl jai įgyvendinti priimtinų priemonių (žr., be kita ko, 2009 m. vasario 19 d. Sprendimo *Schwarz*, C-321/07, Rink. p. I-1113, 75 punktą; 2011 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Grasser*, C-184/10, Rink. p. I-4057, 19 punktą ir minėto Sprendimo *Akyüz* 40 punktą).

44 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs minėto Sprendimo *Akyüz* 40 punkte, tas pats pasakytina apie Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalį, suformuluotą taip pat kaip Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis.

45 Be to, Teisingumo Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad pažymėjimą išdavusi valstybė narė turi patikrinti, ar įvykdyti Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalyje numatyti minimalūs Sąjungos teisės reikalavimai, visų pirma susiję su gyvenamąja vieta ir tinkamumu vairuoti, taigi – tai, ar galima pateisinti vairuotojo pažymėjimą išdavimą (žr. minėto Sprendimo *Schwarz* 76 punktą ir minėto Sprendimo *Grasser* 20 punktą).

46 Vienos valstybės narės valdžios institucijoms išdavus vairuotojo pažymėjimą pagal Direktyvos 91/439 1 straipsnio 1 dalį, kitos valstybės narės neturi teisės tikrinti, ar laikytasi šioje direktyvoje numatytų išdavimo sąlygų. Valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėjimas turi būti laikomas įrodymu, kad šio pažymėjimo savininkas pažymėjimo išdavimo dieną atitiko minėtas sąlygas (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Schwarz* 77 punktą ir minėto Sprendimo *Grasser* 21 punktą).

47 Tai, kas pasakyta, visiškai galima taikyti Direktyva 2006/126 sukurtai sistemai, kuria valstybėse narėse išduotų vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principas, kaip matyti iš šio sprendimo 44 punkto, buvo dar kartą patvirtintas vartojant tokias pačias sąvokas kaip ir Direktyvoje 91/439.

48 Vis dėlto kalbėdamas apie Direktyvą 91/439 Teisingumo Teismas, pirma, konstatavo, kad jos 1 straipsnio 2 dalimi, 7 straipsnio 1 dalies b punktu bei 8 straipsnio 2 ir 4 dalimis priimančiajai valstybei narei nedraudžiama atsisakyti savo teritorijoje pripažinti vairuotojo pažymėjimo, išduoto

kitoje valstybėje narėje, tais atvejais, kai, remiantis ne priimančiosios valstybės narės informacija, o įrašais pačiame vairuotojo pažymėjime ar kita neginčijama iš pažymėjimą išdavusios valstybės narės gauta informacija, įrodyta, jog minėto 7 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtinta nuolatinės gyvenamosios vietos sąlyga nebuvo įvykdyta (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Wiedemann ir Funk* 72 punktą ir minėto Sprendimo *Grasser* 33 punktą). Taip pat reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog aplinkybė, kad priimančioji valstybė narė vairuotojo pažymėjimo savininkui netaikė jokios priemonės, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį, šiuo atžvilgiu nėra svarbi (žr. minėto Sprendimo *Grasser* 33 punktą).

49 Antra, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 4 dalis valstybei narei nedraudžia atsisakyti asmeniui, kuriam jos teritorijoje pritaikyta pažymėjimo atėmimo priemonė uždraudžiant tam tikrą laikotarpį prašyti išduoti naują pažymėjimą, pripažinti kitos valstybės narės per šį draudimo laikotarpį išduotą naują pažymėjimą (žr. minėto Sprendimo *Wiedemann ir Funk* 65 punktą ir minėto Sprendimo *Schwarz* 83 punktą ir 2008 m. liepos 3 d. Nutarties *Möginger*, C-225/07, 38 punktą).

50 Teisingumo Teismas šiuo klausimu nusprendė, kad valstybė narė vis dėlto negali remtis šia 8 straipsnio 4 dalimi ir asmeniui, kuriam jos teritorijoje pritaikyta jos išduoto pažymėjimo atėmimo arba panaikinimo priemonė, neterminuotai atsisakyti pripažinti galiojančiu bet kokį pažymėjimą, kurį vėliau, t. y. pasibaigus draudimo laikotarpiui, šiam asmeniui gali išduoti kita valstybė narė (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Kapper*, C-476/01, Rink. p. I-5205, 76 punktą, minėto Sprendimo *Wiedemann ir Funk* 63 punktą, minėto Sprendimo *Schwarz* 85 punktą bei 2006 m. balandžio 6 d. Nutarties *Halbritter*, C-227/05, 28 punktą).

51 Taigi tuo atveju, kai vienoje valstybėje narėje asmeniui pritaikoma vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė, Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalimi iš principo draudžiama šiai valstybei narei atsisakyti pripažinti galiojančiu vairuotojo pažymėjimą, kurį vėliau, pasibaigus draudimo prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpiui, kita valstybė narė išdavė tam pačiam asmeniui (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Kapper* 76 punktą; minėto Sprendimo *Wiedemann ir Funk* 64 punktą bei minėto Sprendimo *Schwarz* 86 punktą, taip pat minėtos Nutarties *Halbritter* 27 punktą ir minėtos Nutarties *Möginger* 44 punktą).

52 Atsižvelgiant į Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies ir šią dalį atitinkančios Direktyvos 2006/126 nuostatos, t. y. jos 11 straipsnio 4 dalies, formuluočių skirtumą, reikia nustatyti, ar nuo šiol šios dvi nuostatos turi būti aiškinamos skirtingai, ir todėl Teisingumo Teismo praktikoje nustatytos Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies taikymo sąlygos, primintos šio sprendimo 48–51 punktuose, netaikomos tokiai kaip W. Hofmann situacijai, kurią reglamentuoja Direktyva 2006/126.

53 Nors Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad valstybė narė gali atsisakyti pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kuriam pirmosios valstybės teritorijoje taikoma teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo priemonė, Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nurodyta, kad „valstybė narė atsisako pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas ar atimtas ankstesnės valstybės teritorijoje“. Taigi, remiantis pastarosios nuostatos formuluote, nuo šiol valstybės narės privalo atsisakyti pripažinti tokį vairuotojo pažymėjimą, o pagal Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalį jos turėjo diskreciją šiuo atžvilgiu.

54 Šiuo klausimu W. Hofmann mano, kad atsižvelgiant į vartojamų sąvokų tapatumą lengvai galima daryti išvadą, jog Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalyje yra numatytos tokios pačios vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principo išimtys, kaip tos, kurios jau egzistavo pagal Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalį, kaip ją aiškina Teisingumo Teismas. Kadangi vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principo formuluotė, pateikta Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalyje ir Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalyje, liko nepakitusi, nėra pagrindo teigti, kad su šiuo

principu susijusi teismo praktika turi keistis. Tai, kad valstybių narių diskrecija atsisakyti pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą pažymėjimą buvo apribota, neturi įtakos Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies taikymo sąlygoms.

55 Taip pat Komisija mano, kad nors, remiantis naujomis nuostatomis, valstybės narės nebeturi jokios laisvės atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimo, bet turi pareigą atsisakyti jį pripažinti tuo atveju, kai tokio atsisakymo sąlygos yra tenkinamos, sąlygos, kuriomis pagal ankstesnes nuostatas galėjo būti atsisakyta pripažinti pažymėjimą arba kuriomis nuo šiol turi būti atsisakyta tai padaryti, nepasikeitė. Šios institucijos manymu, iš Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies formuluotės negalima daryti išvados, kad atitinkami Teisingumo Teismo sprendimai, susiję su taikymo sąlygomis pagal Direktyvą 91/439, yra nebetaikytini. Nors visuose Direktyvos 2006/126 parengiamuosiuose dokumentuose pabrėžiama naujai sukurta pareiga neišduoti ir nepripažinti vairuotojo pažymėjimo, nėra kalbama apie pažymėjimo neišdavimo ar nepripažinimo priemonės taikymo sąlygų pakeitimą.

56 Jei būtų kitaip, Sąjungos piliečiui vairuotojo pažymėjimas galėtų būti išduotas tik valstybėje narėje, kurioje šis pažymėjimas prieš tai buvo apribotas, sustabdytas ar atimtas, ir tam nebūtų taikomas tokios apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonės apribojimas laiko atžvilgiu.

57 Tačiau *Freistaat Bayern* teigia, kad minėtos sąlygos buvo nustatytos Teisingumo Teismo praktikoje, susijusioje su Direktyva 91/439, ir kad ši teismo praktika taikoma tik iki 2009 m. sausio 19 d. išduotiems vairuotojo pažymėjimams.

58 Be to, kitaip nei Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies atveju, Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa valstybė narė nuo šiol įpareigojama, nepaliekant jai jokios diskrecijos, atsisakyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą suinteresuotajam asmeniui, kuriam kitoje valstybėje narėje buvo pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė.

59 Tuo remdamasi *Freistaat Bayern* daro išvadą, kad Teisingumo Teismo praktikos, susijusios su Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies aiškinimu, negalima taikyti Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies pirmai ir antrai pastraipoms. Jos manymu, pagal Direktyvą 2006/126, jei valstybė narė atsisako pripažinti suinteresuotajam asmeniui kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą, kai jam pirmosios valstybės narės teritorijoje buvo pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė, ši valstybė atsisako pripažinti Sąjungos teisei prieštaraujantį dokumentą. Remiantis Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa, ši kita valstybė narė neturėjo teisės išduoti vairuotojo pažymėjimo. Taigi Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalis yra *lex specialis* šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies atžvilgiu ir ja valstybės narės įpareigojamos atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimus, išduotus nesilaikant Sąjungos teisės.

60 *Freistaat Bayern* teigimu, Direktyvos 2006/126 parengiamieji dokumentai patvirtina šią analizę. Šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies pirmos ir antros pastraipų formuluotės išplaukia iš Europos Parlamento transporto ir turizmo komiteto pasiūlyto pakeitimo, kuriuo akivaizdžiai buvo siekiama reaguoti į minėtą Sprendimą *Kapper* ir teisės aktų leidybos priemonėmis pateikti atsakymą į jį.

61 Vokietijos vyriausybė savo ruožtu pabrėžia, kad atsižvelgiant į Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos formuluotę, šioje dalyje nekalbama nei apie nuolatinės gyvenamosios vietos vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje sąlygos galimą pažeidimą, nei apie galimo draudimo išduoti naują pažymėjimą laikotarpio pasibaigimą. Nepaisant to, ar tai yra šios nuostatos redakcija prancūzų kalba („une personne dont le permis de conduire *fait* l'objet, sur son territoire, d'une restriction, d'une suspension ou d'un retrait“) ar anglų kalba („to a person whose driving licence *is* restricted, suspended or withdrawn in the former State's territory“), jos formuluotė visiškai leidžia ją taikyti asmeniui, iš kurio vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas pagal Vokietijos teisę ir kurio atžvilgiu pasibaigė laikino draudimo gauti naują pažymėjimą laikotarpis. Tuo atveju, jeigu Vokietijoje išduotas vairuotojo pažymėjimas minėtam asmeniui dar nėra grąžintas, šis pažymėjimas vis dar yra „atimtas“.

62 Vokietijos vyriausybės manymu, taikymo sąlygų, kurios nebuvo aiškiai numatytos Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje, pridėjimas negali būti pateisintas šios nuostatos „siauru aiškinimu“. Nuostata neturi būti taip aiškinama vien dėl to, kad tai yra, kaip šiuo atveju, vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principo išimtis, numatyta minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje.

63 Vokietijos vyriausybė priduria, kad valstybei narei tenkanti pareiga atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą galiojančiu Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje numatytais atvejais leidžia užtikrinti kelių eismo saugumą ir taip apsaugoti atitinkamai Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 2, 3 ir 17 straipsniuose įtvirtintą teisę į gyvybę, teisę į asmens neliečiamybę ir teisę į nuosavybę, kurios turi tokią pačią teisinę vertę kaip pagrindinės laisvės, prie kurių priskiriamas Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalyje numatytas tarpusavio pripažinimo principas.

64 Ši vyriausybė taip pat mano, kad iš Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos priėmimo istorijos matyti, jog jos autoriai norėjo suteikti pirmenybę pastangoms, kuriomis siekiama sustiprinti kovą su „vairuotojo pažymėjimų turizmu“ ir taip padidinti kelių eismo saugumą, laisvo judėjimo sąvoka grindžiamo tarpusavio pripažinimo principo, kuris iki tol vyravo Teisingumo Teismo praktikoje, atžvilgiu. Kita vertus, niekas neparodo, kad priimant Direktyvą 2006/126 dalyvavusios institucijos tariamai norėjo jos 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos taikymą padaryti priklausomu nuo nuolatinės gyvenamosios vietos vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje sąlygos pažeidimo arba to, kad nepasibaigė draudimo gauti naują pažymėjimą laikotarpis.

65 Tačiau šiuo klausimu reikia manyti, kad Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies ir Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies formuluočių skirtumas negali paneigti Teisingumo Teismo praktikoje nustatytų sąlygų, kuriomis, remiantis Direktyvos 91/439 nuostatomis, buvo galima atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą ir kuriomis nuo šiol, remiantis Direktyvos 2006/126 nuostatomis, turi būti atsisakyta tai padaryti.

66 Išskyrus tai, kad tai, kas anksčiau buvo tik teisė nepripažinti, tapo pareiga, ir tai, kad buvo padarytas skirtumas tarp, viena vertus, apribojimo, sustabdymo ir atėmimo ir, kita vertus, panaikinimo, Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos formuluotė nebuvo iš esmės pakeista, palyginti su Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos formuluote.

67 Nors tiesa, kad Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos tam tikros kalbinės versijos, pavyzdžiui, versija vokiečių kalba („einer Person <...> deren Führerschein <...> eingeschränkt, ausgesetzt oder entzogen *worden ist*“), yra suformuluotos taip, kad pagal jas neatmetama šioje nuostatoje paminėtų priemonių poveikio išnaudojimo galimybė, daugelyje kitų Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos kalbinių versijų, pavyzdžiui, versijose prancūzų ir anglų kalbomis („à une personne dont le permis de conduire *fait* l'objet, sur son territoire, d'une restriction, d'une suspension ou d'un retrait“ ir „to a person whose driving licence *is* restricted, suspended or withdrawn in the former State's territory“), išreiškiama mintis, jog šios priemonės turi galioti tuo metu, kai vairuotojo pažymėjimas išduodamas asmeniui, kurio pažymėjimui valstybės narės teritorijoje taikoma viena iš šių priemonių, kad ši valstybė narė turėtų pareigą atsisakyti pripažinti šį pažymėjimą.

68 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, pirma, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą negalima remtis tik vienoje iš kalbinių versijų pavartota šios nuostatos formuluote arba teikti jai pirmenybę kitų kalbinių versijų atžvilgiu (žr., be kita ko, 2008 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Endendijk*, C-187/07, Rink. p. I-2115, 23 punktą; 2008 m. spalio 9 d. Sprendimo *Sabatauskas ir kt.*, C-239/07, Rink. p. I-7523, 38 punktą ir 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Kurt und Thomas Etling ir kt.*, C-230/09 ir C-231/09, Rink. p. I-3097, 60 punktą). Antra, skirtingos Sąjungos teisės teksto kalbinės versijos turi būti aiškinamos vienodai ir todėl, jei jos nesutampa, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant

į teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, bendrą struktūrą ir tikslą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Endendijk* 24 punktą; 2010 m. gegužės 29 d. Sprendimo *M ir kt.*, C-340/08, Rink. p. I-3913, 44 punktą ir minėto Sprendimo *Kurt und Thomas Etling ir kt.* 60 punktą).

69 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad nors Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos versijoje vokiečių kalba vartojamas būtasis laikas („einer Person <...> auf die <...> eine der in Absatz 2 genannten Maßnahmen angewendet *wurde*“), ši aplinkybė nesukliudė Teisingumo Teismui pripažinti, kad valstybė narė negali remtis šia nuostata, siekdama neterminuotai atsisakyti pripažinti asmeniui, kuriam jos teritorijoje pritaikyta pažymėjimo atėmimo priemonė, galiojančiu bet kokį pažymėjimą, kurį vėliau šiam asmeniui gali išduoti kita valstybė narė.

70 Nors iš Direktyvos 2006/126 parengiamųjų dokumentų aiškiai matyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo sustiprinti kovą su „vairuotojo pažymėjimų turizmu“, teisę nepripažinti kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo paversdamas pareiga tam, kad būtų užtikrintas apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonių tarpusavio pripažinimas, vis dėlto iš šių parengiamųjų dokumentų nematyti, jog buvo paneigtos Teisingumo Teismo praktikoje nustatytos sąlygos, kuriomis valstybei narei leidžiama arba kuriomis, Direktyvos 2006/126 atveju, ši valstybė privalo nepripažinti kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo.

71 Be to, Teisingumo Teismas ne kartą yra priminęs, kad Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalyje numatyta teisė yra nuo vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo bendrojo principo leidžianti nukrypti nuostata ir todėl ji turi būti aiškinama siaurai (žr., be kita ko, 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Weber*, C-1/07, Rink. p. I-8571, 29 punktą; Sprendimo *Schwarz* 84 punktą ir 2010 m. gruodžio 2 d. Nutarties *Scheffler*, C-334/09, Rink. p. I-12379, 63 punktą). Ši išvada taip pat galioja kalbant apie pareigą, kuri nuo šiol nustatyta Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje. Ši pareiga taip pat yra nuo vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo bendrojo principo, dar kartą patvirtinto šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje, leidžianti nukrypti nuostata.

72 Svarbu pridurti, kad Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies pirmoje ir antroje pastraipose yra daromas skirtumas tarp vairuotojo pažymėjimo išdavimo ir pripažinimo asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimui kitoje valstybėje narėje pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė. Išskyrus šį skirtumą, šios pirma ir antra pastraipos yra suformuluotos panašiai. Todėl jeigu Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje yra numatyta valstybės narės pareiga nepripažinti bet kokio vairuotojo pažymėjimo, išduoto kitoje valstybėje narėje asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimui pirmojoje valstybėje narėje pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė, taip pat turėtų būti aiškinama ir šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa, kurioje yra numatyta pareiga neišduoti vairuotojo pažymėjimo tokiam asmeniui.

73 Šiuo klausimu iš Direktyvos 2006/126 parengiamųjų dokumentų matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo sustiprinti vairuotojo pažymėjimų vienodumo principą ir išvengti situacijų, kai asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimui vienoje valstybėje narėje pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė, galėtų būti išduotas vairuotojo pažymėjimas kitoje valstybėje narėje arba toks pažymėjimas galėtų būti pripažintas galiojančiu (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 21 d. Komisijos pateiktą pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos EB direktyvos dėl vairuotojo pažymėjimų (nauja redakcija), COM(2003) 621 galutinis, p. 6).

74 Vis dėlto remiantis tuo negalima daryti išvados, kad asmuo, kurio vairuotojo pažymėjimui valstybėje narėje pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė, daugiau nebegali gauti naujo vairuotojo pažymėjimo kitoje valstybėje narėje, netgi pasibaigus laikino draudimo gauti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpiui, kuris, prireikus, nustatytas tokiai priemonei pirmojoje valstybėje narėje.

75 *Freistaat Bayern* ir Vokietijos vyriausybės siūlomas Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos aiškinimas reiškia, kad šios straipsnio dalies pirmoje pastraipoje valstybei narei yra nustatytas ne terminuotas, o nuolatinis draudimas išduoti naują vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimui kitoje valstybėje narėje anksčiau buvo pritaikyta apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonė.

76 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad, remiantis Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies b punktu ir Direktyvos 2006/126 7 straipsnio 1 dalies e punktu, vairuotojo pažymėjimą gali išduoti tik valstybė narė, kurios teritorijoje prašymo pateikėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą. Taigi asmuo, iš kurio vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas vienoje valstybėje narėje ir kuris po to persikėlė gyventi į kitą valstybę narę, naują vairuotojo pažymėjimą, nepažeidžiant direktyvų 91/439 ir 2006/126, gali gauti tik kreipdamasis į naujos gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingas institucijas.

77 Todėl Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalį aiškinant taip, kad toks asmuo nebegali gauti vairuotojo pažymėjimo naujoje gyvenamosios vietos valstybėje narėje netgi pasibaigus galimam draudimo prašyti išduoti naują pažymėjimą laikotarpiui, būtų ribojama teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, kuri Sąjungos piliečiams suteikta SESV 21 straipsniu ir kurios įgyvendinimą siekiama palengvinti Direktyva 2006/126.

78 Be to, kaip Teisingumo Teismas nusprendė dėl Direktyvos 91/439, pripažinimas, kad valstybė narė turi teisę remtis savo nacionalinėmis nuostatomis ir neterminuotai atsisakyti pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą galiojančiu, reikštų paties vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principo, kuris yra kertinis Direktyva 91/439 įtvirtintos sistemos akmuo, paneigimą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Kapper* 77 punktą bei minėtos Nutarties *Halbritter* 28 punktą).

79 Tačiau reikia pažymėti, kad per teismo posėdį *Freistaat Bayern* ir Vokietijos vyriausybė iš esmės teigė, jog tam, kad asmuo, iš kurio vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas vienoje valstybėje narėje, galėtų gauti naują vairuotojo pažymėjimą kitoje valstybėje narėje nepažeidžiant Direktyvos 2006/126, ir tam, kad šį naują vairuotojo pažymėjimą pripažintų kitos valstybės narės, būtina, jog pažymėjimą išdavusi valstybė narė bendradarbiautų su pažymėjimą atėmusia valstybe nare. Anot Vokietijos vyriausybės, ši kita valstybė narė turi informuoti pažymėjimą išdavusią valstybę apie pažymėjimo atėmimo motyvus, o pastaroji valstybė turi patikrinti, ar jie išnyko.

80 Vis dėlto su šiais argumentais negalima sutikti.

81 Žinoma, pareiga, kuri nuo šiol įtvirtinta Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje, reiškia, kad valstybės narės turi bendradarbiauti siekdamos patikrinti, pirma, ar prašymo išduoti vairuotojo pažymėjimą pateikėjas jau turi kitoje valstybėje narėje išduotą pažymėjimą, kai, kaip numatyta šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalies c punkte, yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad jis tokį pažymėjimą jau turi ir, antra, ar šiam prašymo pateikėjui tuo atveju, jeigu jo vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas kitoje valstybėje narėje, yra nustatytas draudimo prašyti išduoti naują pažymėjimą laikotarpis. Be to, Direktyvos 2006/126 15 straipsnyje dar kartą patvirtinta tarpusavio pagalbos ir valstybių narių tarpusavio keitimosi informacija būtinybė.

82 Tačiau jei būtų nustatyta kompetentingų valdžios institucijų absoliuti pareiga konsultuotis ir sistemiškai tikrinti, ar išnyko motyvai, dėl kurių anksčiau buvo atimtas vairuotojo pažymėjimas, kurią įvykdžius prašymo pateikėjo gyvenamosios vietos valstybė narė galėtų išduoti pažymėjimą, tai reikštų, kad turi būti sukurta sudėtinga sistema, leidžianti nustatyti, ar iš prašymo išduoti vairuotojo pažymėjimą pateikėjo vairuotojo pažymėjimas nebuvo atimtas, netgi labai seniai, kokioje nors kitoje valstybėje narėje. Bet kuriuo atveju Direktyvoje 2006/126 tokia sistema nėra aiškiai numatyta. Nors Europos Sąjungos vairuotojo pažymėjimų tinklas gali padėti sukurti tokią sistemą, vis dėlto toks tinklas dar nėra veikiantis ir šiuo atžvilgiu negali būti naudinga priemonė, kiek tai susiję su labai seniai kitose valstybėse narėse galimai priimtomis atėmimo priemonėmis.

83 Be to, asmeniui, pateikiančiam prašymą išduoti vairuotojo pažymėjimą vienoje valstybėje narėje, praeityje kitoje valstybėje narėje galėjo būti pritaikyta vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė dėl įvairių motyvų, įskaitant nagrinėjamus pagrindinėje byloje, bet taip pat ir dėl kitų eismo taisyklių pažeidimų, netgi nedidelių. Gali būti sunku patikrinti, ar išnyko tam tikri pažymėjimo atėmimo motyvai, nes Direktyvoje 2006/126, beje, nėra pateikta jokių nuorodų šiuo klausimu.

84 Tokiomis aplinkybėmis taip pat reikia priminti, jog Teisingumo Teismas dėl Direktyvos 91/439 nusprendė, kad priimančioji valstybė narė, kuri vairuotojo pažymėjimo išdavimui, visų pirma po to, kai ankstesnis pažymėjimas buvo atimtas, taiko griežtesnes nacionalines sąlygas, negali atsisakyti pripažinti vėliau kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo motyvuodama tik tuo, kad šio naujo pažymėjimo savininkas jį gavo taikant nacionalinės teisės aktus, kuriuose nenustatomi tokie patys reikalavimai kaip šioje priimančiojoje valstybėje narėje (žr. minėto Sprendimo *Wiedemann ir Funk* 54 punktą). Toks aiškinimas taip pat taikomas Direktyvai 2006/126, kuria, kaip ir Direktyva 91/439, minimaliai suderinamos nacionalinės nuostatos dėl vairuotojo pažymėjimo išdavimo sąlygų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Akyüz* 53 punktą) ir kurios kertinis akmuo, kaip pažymėta šio sprendimo 78 punkte, lieka valstybėse narėse išduotų vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo principas.

85 Be to, išvadą, kad Teisingumo Teismo praktikoje, primintoje šio sprendimo 48–51 punktuose, nustatytos Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos taikymo sąlygos yra taikomos ir Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antrai pastraipai, patvirtina speciali tvarka, kuri, remiantis Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa, taikoma vairuotojo pažymėjimo panaikinimui.

86 Pastarojoje nuostatoje, kaip ir Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje, numatyta, kad valstybė narė gali atsisakyti išduoti vairuotojo pažymėjimą prašymo pateikėjui, kurio vairuotojo pažymėjimas yra panaikintas kitoje valstybėje narėje. Taigi valstybė narė neprivalo atsisakyti išduoti pažymėjimo.

87 Nė viena Direktyvos 2006/126 nuostata, kaip ir jos parengiamieji dokumentai, neparodo, kad vairuoto pažymėjimo panaikinimas, kaip per teismo posėdį tvirtino *Freistaat Bayern*, Vokietijos vyriausybė ir Komisija, yra susijęs tik su formaliais vairuotojo pažymėjimo išdavimo procedūros elementais. Taip pat negalima atmesti to, kad tam tikrose valstybėse narėse vairuotojo pažymėjimo panaikinimas gali būti su tinkamumu vairuoti susijusi priemonė, griežtesnė nei atėmimas ar sustabdymas, kuria gali būti baudžiama, be kita ko, už vairavimą apsvaigus nuo alkoholio ir kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje.

88 Todėl būtų paradoksalu Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą aiškinti taip, kad vienos valstybės narės pritaikytos vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sustabdymo ar atėmimo priemonės atveju, remiantis šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa, pažymėjimo savininkas nebegalėtų gauti pažymėjimo kitoje valstybėje narėje, nors tokia galimybė tebeegzistuotų pažymėjimo panaikinimo atveju.

89 Šioje byloje iš to, kas pasakyta, galima daryti išvadą, jog dėl to, kad Čekijos institucijos išdavė W. Hofmann vairuotojo pažymėjimą 2009 m. sausio 19 d., kaip matyti iš šio sprendimo 19 ir 20 punktų, pasibaigus draudimo prašyti išduoti naują pažymėjimą laikotarpiui, nustatytam kartu su pažymėjimo atėmimo priemone, kuri Vokietijoje buvo paskirta suinteresuotajam asmeniui, Vokietijos institucijos neturi teisės atsisakyti pripažinti taip išduotą pažymėjimą galiojančiu.

90 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis šio sprendimo 48 punkte nurodyta informacija ir atsižvelgdamas į visas jo nagrinėjamo ginčo aplinkybes (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Akyüz* 75 punktą), turi patikrinti, ar W. Hofmann turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą Čekijos Respublikoje tuo metu, kai gavo vairuotojo pažymėjimą. Jeigu taip nebūtų, Vokietijos

institucijos turėtų teisę atsisakyti pripažinti šį pažymėjimą galiojančiu. Šiuo klausimu iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog ji grindžiama hipoteze, kad nuolatinės gyvenamosios vietos vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės teritorijoje sąlyga buvo įvykdyta.

91 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinamos taip, kad jomis valstybei narei draudžiama, pasibaigus draudimo prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpiui, kuris taikomas kitoje valstybėje narėje išduoto pažymėjimo savininkui, net jeigu buvo įvykdyta nuolatinės gyvenamosios vietos pastarosios valstybės teritorijoje sąlyga, atsisakyti pripažinti šį vairuotojo pažymėjimą galiojančiu, kai pirmosios valstybės teritorijoje šiam pažymėjimo savininkui buvo pritaikyta ankstesnio vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

92 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (nauja redakcija) 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinamos taip, kad jomis valstybei narei draudžiama, pasibaigus draudimo prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpiui, kuris taikomas kitoje valstybėje narėje išduoto pažymėjimo savininkui, net jeigu buvo įvykdyta nuolatinės gyvenamosios vietos pastarosios valstybės teritorijoje sąlyga, atsisakyti pripažinti šį vairuotojo pažymėjimą galiojančiu, kai pirmosios valstybės teritorijoje šiam pažymėjimo savininkui buvo pritaikyta ankstesnio vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė.

Parašai.